

Bomenknuffelaar breekt record: ‘Deze man schrijft geschiedenis’

Pagina 3

Biologen schrapen eeuwenoude schelpen van de zeebodem

Pagina 7

Hooliganrapper EZG is te bekend om nog te kunnen rellen

Pagina 11

Juist goed voor integratie

Islamitische basisscholen bevorderen de inburgering van moslims

Leerlingen van Er Risèleh, de enige islamitische basisschool in Leiden, krijgen rekenles. Foto Taco van der Eb

Promovenda Marietje Beemsterboer onderzocht hoe islamitische basisscholen hun identiteit bepalen. ‘Ze bevorderen de integratie van moslims in Nederland.’

U heeft 19 van de 52 islamitische basisscholen in Nederland bezocht, en daar met schoolhoofden en leerkrachten gesproken. ‘Ik wilde weten hoe de scholen proberen aan te sluiten bij de thuissituatie van de leerlingen, en hoe ze hen voorbereiden op de toekomst. De verschillen tussen de scholen zijn groot, omdat de diversiteit van de leerlingen zo groot is, groter misschien zelfs dan op openbare en andere niet-islamitische basisscholen. Er zijn zulke verschillen binnen de islam, dat mensen lijnrecht tegenover elkaar kunnen staan.’

Waar gaat dat dan over? ‘Bijvoorbeeld over welke Nederlandse feestdagen er gevierd worden. Of over Mawlid an-Nabi, de geboortedag van Mohammed. Voor sommige moslims is dat een feestdag, terwijl anderen dat juist afkeuren. Als leerkracht op een islamitische school heb je vervolgens kinderen in de klas die ‘s ochtends de slaap uit hun ogen wrijven omdat ze de dag ervoor een feest hadden, en kinderen die van hun ouders te horen krijgen dat het vieren van Mawlid niet hoort. Allebei die groepen zitten op een islamitische basisschool en allebei die groepen gaan ervan uit dat de school rekening met hun identiteit houdt. Zie dan als schooldirectie maar eens de juiste lijn te vinden.’

Hoe doen ze dat? ‘Die discussies worden gevoerd in een ouderraad - soms een geschei-

den moeder- en vadersraad - of in een identiteitscommissie. Bij andere scholen neemt het bestuur of de stichting waaronder de school valt het besluit. Door alle betrokkenen worden bronksteden gezocht die vervolgens tegen elkaar worden afgewogen. De uitkomst verschilt van school tot school.’

In hoeverre zijn islamitische scholen echt islamitisch, en niet gewoon Turkse of Marokkaanse scholen die, daaruit voortvloeiend, een islamitisch karakter hebben? ‘Dat vroeg ik me ook af. Je mag in Nederland namelijk geen school op een etnische grondslag oprichten. Op bestuurlijk niveau speelt dat soms wel, en sommige scholen hadden van oorsprong een grote meerderheid Turkse of Marokkaanse leerlingen. Tegenwoordig is dat niet meer zo helder. Bovendien is vaak meer dan

de helft van de leerkrachten op islamitische basisscholen niet-moslim. Dus of een leerling iets merkt van een Turks of Marokkaans schoolbestuur? Mijn antwoord is nee.’

U was niet overal welkom: acht scholen wilden niet aan het onderzoek meewerken. ‘Dat klopt. Bij een paar had ik het idee dat ik op een onhandig moment aanklopte; anderen zeiden geen tijd te hebben, of vonden dat meewerken aan het onderzoek niets opleverde.’

Misschien wilden ze niet meedoen omdat het er daar heel anders aan toe gaat. ‘Dat betwijfel ik. Ik ben doorgeshaald met interviews tot het punt van verzadiging, waarop ik geen nieuwe dingen meer hoorde.’ BB

> Verder lezen op pagina 6

Prognose: héél veel studenten

Volgens voorlopige aanmeldingscijfers van Studielink barst de Leidse universiteit volgend collegejaar uit haar voegen. Maar: hoe groot de groei echt is, blijkt pas in september. ‘We hebben flink de zenuwen.’

‘We houden rekening met tachtig tot negentig nieuwe studenten,’ zegt Angelique Hofman, studieadviseur bij Koreastudies. Dat is bijna een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar. Goed nieuws, maar ook stressvol. Hofman: ‘We zijn onderbemand en hebben niet genoeg docenten om dit op te vangen.’

Koreaans is niet de enige grote groeier: volgens de voorlopige aanmeldingscijfers van Studielink kunnen ook security studies, kunstgeschiedenis, taalwetenschap en international studies een toename verwachten. In totaal heeft de universiteit 2000 méér inschrijvingen dan vorig jaar, een stijging van bijna dertig procent.

Disclaimer: iemand die zich heeft ingeschreven, belandt niet altijd in de collegebanken. Vooral internationale studenten schrijven zich vaak in voor meerdere studies, of in verschillende landen. Het is dus nog maar de vraag is of ze ook in Leiden verschijnen.

‘Niet te vroeg victorie kraaien,’ vindt opleidingsdirecteur Marion Boers van kunstgeschiedenis. De opleiding, die vorig jaar met een Engelstalige track begon, verwacht ‘zeker veertig’ extra aanmeldingen. Vorig jaar waren het er tachtig. ‘We rekenen nu op 120 tot 140 studenten,’ zegt Boers. ‘Het loopt ook nog, dus het is nog niet klaar. Maar we zijn hier niet op gebouwd, ook de zalen worden dan een probleem. Dus we hebben flink de zenuwen, kan ik je vertellen.’ AK/VB

> Verder lezen op pagina 5

Stiekem toch wel selectie bij masters

Veel masteropleidingen zeggen niet te selecteren, maar hebben wel ‘aanvullende eisen’. Dat is onnodig verwarrend, vindt de Onderwijsinspectie.

Pagina 4

Het borrelt weer in Amsterdam

Vrijdag liep een protest tegen onderwijsbezuinigingen uit de hand toen studenten probeerden te overnachten op de campus van de universiteit.

Pagina 5

Hoe heksen opeens de elite aanvielen

Megan Griffiths won een scriptieprijs met onderzoek naar heksenvervolging in het Amerikaanse Salem. ‘Alle verhoudingen stonden er compleet op zijn kop.’

Pagina 8

Ontroerd door vijf koekjes, hoe kan dat?

Deel twee in een serie over de verborgen schatten van De Lakenhal. Welk verhaal gaat er schuil achter vijf biscuitjes van ruim zeventig jaar oud?

Pagina 9

Bandirah Pagina 12

Stop met die spreekbeurten

DOOR DANIELLE TUK Dit heeft iedere student meegemaakt: je zit in het eerste college van een vak en de docent vertelt dat je elke week een wetenschappelijk artikel of een hoofdstuk uit een boek moet lezen. Tot zover prima.

Totdat blijkt dat niet de docent de gelezen stof in het college verder gaat toelichten, maar dat studenten presentaties moeten geven. Nee hè, denk je dan. En niet alleen omdat je niet van presenteren houdt, maar vooral omdat je dan niets aan de colleges hebt. Herkenbaar?

Als je de stof dan maar niet leest, bespaar je tijd en leer je nog wat nieuws in het college. Maar ik wil alles altijd zelf lezen en samenvatten, zoals het hoort en zoals de docent het wil. Gevolg: daar zit je dan, verplicht aanwezig te zijn en te luisteren naar iets wat je al weet. Als er geen aanwezigheidsplicht was, zou ik mijn tijd aan iets zinvol besteden, zoals artikelen voor andere vakken lezen.

Ondertussen zit De Grootste Expert Van Allemaal achterin het lokaal spreekbeurten te beoordelen, waarvan de toch al hakkellende student alleen maar zenuwachtiger wordt. Oftewel: degene die er echt verstand van heeft, vorstelijk wordt betaald om expertise over te brengen op de groep en wél kan presenteren – anders was hij of zij geen docent geworden – besteedt het lesgeven uit aan stressende studenten die eigenlijk nergens van afweten

en jaarlijks ruim tweeduizend euro moeten ophoesten om colleges te kunnen betalen waarin ze naar elkaar moeten luisteren.

Maar daarvoor waren ze toch niet naar de universiteit gekomen?

Vakken waarbij de docent de stof duidelijk uitlegt, en iets toevoegt aan wat in het boek staat, die zijn echt nuttig. Bij een vak over generatieve grammatica – over zinsstructuren – was de theorie te ingewikkeld om meteen te snappen als je het zelf las. Dan begreep je het alleen als je het hele college geconcentreerd op zat te letten en meedacht. Dáár word je slimmer van. Dat college wilde ik dus niet missen.

En nee, ik onthoud de stof niet beter door het ook gepresenteerd te krijgen. Ik kan echt niet alles wat ik in colleges hoor meteen in mijn hoofd opslaan. Bij een oefententamen in het laatste college had ik zo ongeveer geen enkele vraag goed, want ik had nog geen tijd gehad om de stof te bestuderen, maar voor het tentamen haalde ik uiteindelijk een 9,3.

Vandaar mijn oproep aan docenten: leg de theorie zelf duidelijk uit, zonder het daarmee alleen maar te herhalen; anders stimuleer je studenten om het niet zelf te lezen of niet naar college te komen. Zo zitten studenten zich niet te ergeren dat het college nutteloos is, maar steken ze er echt wat van op.

En wie wil dat nou niet?

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Daniëlle Tuk (stagiaire) danielle.tuk@live.nl
Medewerkers
Femke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella ·
Monica Preller · Marit de Roij · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisontwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) · Asel Arykbaeva · Esmee Braam · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Bart Funnekotter · drs. Malou van Hintum · Bas Knapp · Prof. dr. Rick Lawson · Josephine Say · Bo Steehouwer
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl.
Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Misbruikt door de BV Nederland

De kick-off van een groot onderzoeksprogramma waarvan ik een klein deel uitmaak. Op het podium: vertegenwoordigers van vier universiteiten, de provincie Zuid-Holland en... VNO-NCW.

Ik had tot dat moment geen idee dat VNO-NCW, de vertegenwoordiger van werkgevers, onderdeel zou zijn van mijn onderzoeksprogramma. En ik was daar best pissig over. In eerste instantie omdat ze op het podium riepen dat er vooral minder regels moesten komen – alsof er ooit een bedrijf minder is gaan vervuilen vanwege ‘minder regels’. Maar het duurde even voordat ik onder woorden kon brengen waar het diepere onbehagen over hun aanwezigheid vandaan kwam.

Deels omdat VNO-NCW een club is waar ik mijn onderzoek het liefst verre van houd. Willekeurig voorbeeld, maar emblematisch, onder het kopje ‘Hoe de tabaksindustrie bij de overheid tentakels uitsteekt’, opgetekend door de NOS uit de mond van een hoogleraar, over VNO-NCW: ‘Die vertegenwoordigt sterk de belangen van de tabaksindustrie.’

Een organisatie die de belangen van de tabaksindustrie vertegenwoordigt, staat lijnrecht tegenover de belangen van het Nederlandse volk. Wat moet ik daarmee?

Nu heb ik er niets tegen samenwerkingen met partijen waarmee ik het intrinsiek oneens ben. Toen ik promoveerde was mijn promotor vier van de vijf dagen voor Shell aan het werk. Dat was vooral heel interessant.

Het probleem begint waar integriteit eindigt.

Wij hebben het beeld van onszelf dat Nederland een regeltjesland is. Dat klopt wellicht. Maar wel een regeltjesland waar de regels gemaakt worden door partijen zonder integriteit. En wij wetenschappers laten onszelf daarvoor gebruiken.

Neem nu de afschaffing van dividendbelasting: 1,4 miljard euro. Een cadeautje van de VVD, aan multinationals. De onderzoeksjournalisten van *Follow The Money (FTM)* schreven daar een uitstekende serie over: Shell betaalde 300.000 euro aan RSM-hoogleraar strategisch management Henk Volberda. Deze produceerde daarmee een rapport waarin bestuurders van multinationals werden geïnterviewd over hun mening rondom de afschaffing van dividendbelasting.

Drie keer raden wat de resultaten waren.

Later werd dit onderzoek witgewassen. De betrokkenen beweerden dat het een geheel onafhankelijk onderzoek was in opdracht van – hoe kan het ook anders – VNO-NCW. Dit kwam weer terecht in een VVD-memo, waarin jubelend werd beweerd dat wetenschappelijk onderzoek aantoonde dat toch vooral ook de gewone Nederlanders, de Henken en Ingrids, zouden profiteren.

Er was overigens in het hele dividendbelastingdebat geen enkele andere bron dan het door Shell betaalde onderzoek. Of zoals Bas Jacobs, hoogleraar economie en overheidsfinanciën aan de Erasmus School of Economics, aan *FTM* liet weten: ‘Het is een gotspe dat beleidsmakers en politici de afschaffing van de dividendbelasting op basis van dit rapport durven te bepleiten.’

Als laatste voorbeeld het pulsvisverbod. Pulsvissen is een nieuwe en relatief onbewezen manier van vissen. Uit een NOS-artikel: ‘Met de belofte dat schepen uitsluitend zouden worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek, regelde de Nederlandse regering vanaf 2010 tientallen extra pulsvisvergunningen in Brussel. Het was een truc om de vergunningen binnen te halen en er commercieel mee te vissen.’

Nu wordt pulsvisseren door de EU verboden, omdat de Nederlandse overheid wetenschappelijk onderzoek als excuus gebruikte om binnen de regels onder de regels uit te komen. De NOS weer: ‘Er moesten vissers uit de brand geholpen worden, wetenschappelijk onderzoek was van secundair belang.’

Hierbij gaat het niet – anders dan bij roken of dividendbelasting – over het pulsvisseren zelf. Dat lijkt een duurzame vismethode te zijn, en Europa maakt een grote fout om de techniek te verbieden.

Het gaat om de totale achteloosheid waarmee wordt aangenomen dat de wetenschap gewoon even gebruikt kan worden om de BV Nederland te bedienen. En dat wij wetenschappers daar zonder enige vorm van protest aan meewerken.

BENJAMIN SPRECHER is universitair docent bij het Centrum voor Milieuwetenschappen in Leiden

Mensen

Elke week weer sterker

Student psychologie wordt derde op het WK Powerliften

Isabelle Feteris weegt 84 kilo, maar lift ruim het dubbele. In februari heeft ze haar bachelor psychologie binnengesleept, dinsdag stond ze op het WK Powerliften in Canada.

DOOR SUSAN WICHGERS Ze begon met gewoon fitnessen in de sport-school, waar ze zagen dat ze aanleg had voor het zwaardere werk: powerliften. Na een paar regionale wedstrijden had Isabelle Feteris (23) de smaak te pakken. 'Ik raakte onwijs gemotiveerd. Bij powerliften maak je heel snel progressie; elke week word je sterker. Bij fitness gaat het langzamer en zie je het verschil alleen aan je lichaam. En dat is dan eigenlijk nooit goed genoeg.'

Vroeger was ze al sportief. Ze turnde op redelijk hoog niveau, maar koos voor 'the brains' en ging psychologie studeren in Leiden. Een studentenleven leiden naast

het powerliften kan prima, volgens Feteris. 'Ik kan gewoon drinken, al time ik het wel zo dat ik niet hoeft te trainen de volgende ochtend. Maar op zaterdagavond uitgaan is geen probleem. Ik heb wel gemerkt dat ik het best 's avonds kan trainen. Vroeger ging ik nog weleens voor college, maar dan kon ik me niet concentreren. Een training vraagt veel van je.'

Het doel bij powerliften is om zoveel mogelijk gewicht te tillen terwijl je squat (gehurkt tilt), deadlift (staand vanaf de grond tilt) of bankdrukt (liggend vanaf de borst het gewicht omhoog duwt). Feteris' records zijn respectievelijk 160, 190 en 102,5 kilo voor de verschillende onderdelen. 'De squats zijn het moeilijkst', vindt Feteris. 'Die zijn het meest technisch en de wedstrijd begint daar meteen mee. Je moet met je heupen tot

onder je knieën zakken, bijvoorbeeld. Het gebeurt weleens dat de jury het afkeurt omdat je techniek niet goed is. Dan heb je dus voor niks getraind. Deadliften gaat juist vooral om brute kracht.'

'Ik train vier keer per week twee uur lang', vertelt Feteris. 'Dat is niet veel hoor, de meeste mensen in de sportschool sporten ook zo vaak. En ik

neem veel rust tussendoor, omdat ik zwaar train: weinig herhalingen met veel gewicht.'

Leven op kipfilet met rijst en broccoli is onzin, zegt de powerlifter. 'Alleen nu, vlak voor het WK, eet ik veel eiwitten en geen koolhydraten, want ik moet nog wat gewicht kwijtraken.' Powerliften werkt met gewichtsklassen: Feteris behoort tot de junioren onder de 84 kilo. 'Maar normaal is mijn dieet niet echt gezond. Ik eet ook pizza en hamburgers, al let ik wel op dat ik niet te veel rommel eet, maar gewoon gevarieerd. Mensen denken dat je zo'n extreem dieet moet volgen om iets te kunnen bereiken. Maar als je altijd zo gedisciplineerd moet leven, houd je dat nooit vol.'

Geld verdienen met powerliften zit er niet in, ook niet als ze wereldkampioene zou worden. Feteris had zelfs een crowdfunding-

actie gestart om deel te kunnen nemen aan het WK, in het Canadese Calgary. 'Nederland is niet zo geboeid door het powerliften. Amerikaanse en Russische powerlifters kunnen er wel van leven; die worden gesponsord door hun land of een merk. De Nederlandse Ielja Strik is een grote naam in de powerliftwereld, en zij moet er ook gewoon naast werken.'

Twee bronzen medailles sleepte Feteris binnen in Canada: voor het totaal in haar klassement en voor het onderdeel bankdrukken. 'Het is boven verwachting goed gegaan. Er zaten allemaal grote namen in het publiek, die ik alleen ken van Instagram. Heel vet dat de sterkste mensen van de wereld dan naar jouw wedstrijd zitten te kijken.'

In september begint ze aan twee masters tegelijkertijd. 'En in november is het Europees kampioenschap in Litouwen. Daar heb ik me al voor gekwalificeerd.'

Frutti di Mare

Boomknuffelaar: 'Ik ben geen hardloper'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK 'Het is moeilijker dan het eruitziet', zegt een studiegenoot van Fin Hudson (21, Engelstalige bachelor psychologie). 'Deze man schrijft geschiedenis', voegt een ander eraan toe.

Hudson omhelst al bijna vijftien uur een grote boom bij het Leids Universitair Sportcentrum en hoopt het wereldrecord boomknuffelen van een Canadees meisje te verbreken. Dat record staat op acht uur. Met de actie wil hij namens het Wereldnatuurfonds (WWF) aandacht vragen voor natuurbehoud. 'Ze doen veel voor de wereld en ik wil hen aan donaties helpen', vertelt Hudson. Waarom door een boom te knuffelen? 'Ik ben niet echt een hardloper, dus ik moest een andere manier verzinnen dan een sponsorloop. Toen leek het me wel wat om een record te breken. Het record moest dan wel aan de natuur zijn gerelateerd, en dat werd boomknuffelen.'

Om zijn poging officieel te laten vastleggen, schreef hij een motivatiebrief naar Guinness World Records. De organisatie gaf groen licht en stuurde hem een lijst criteria. 'Er moet continu een camera op me gericht zijn waarbij niemand door het beeld mag lopen, per shift van vier uur moeten twee getuigen me de hele tijd in de gaten houden en datzelfde geldt voor degenen die de tijd bijhouden', legt hij uit. 'De shiftwissel moet worden vastgelegd in een logboek. Ik moet staan zonder ondersteuning, maar mag met mijn voeten wel op een hand-

doek staan. En ik moet natuurlijk m'n handen de hele tijd in elkaar geklemd om de boom houden.'

Dat laatste is soms een uitdaging, geeft hij toe. 'Ik ben bang om bezoekers in een reflex een hand te geven.' En ook bij jeuk moet hij scherp blijven. 'Bij jeuk op m'n hoofd wrijf ik er gewoon mee langs de boomstam.'

Na ruim vijftien uur voelt hij zich nog redelijk goed. 'De eerste drie uur vlogen voorbij: het is alsof ik in trance ben. Ik voel wel pijn in m'n benen en rug, en een beetje in m'n polsen. Gelukkig heb ik nog geen tintelingen in m'n armen gehad. Mijn benen kan ik nog strekken als er kramp opkomt, mijn armen niet.'

Mensen uit zijn omgeving waren verbaasd dat hij acht uur een boom wilde omhelzen, maar Hudson relativeert: 'Acht uur klinkt nog niet echt gestoord. Het is één werkdag. Dan zit je de hele dag achter een computer, nu leun ik een dag tegen een boom.'

Zodra hij de zes uur nadert, merkt hij dat het steeds zwaarder wordt. 'Ik begin het nu te voelen. Gelukkig heb ik vlak van tevoren goed mijn best gedaan op het toilet, maar ik moet inmiddels een beetje plassen.' Ook daar is hij op voorbereid. 'Als ik het echt niet meer kan ophouden, belt een van de getuigen een vriend van me. Die komt dan hierheen met een fles.'

Hij heeft nog wel even te gaan, want Hudson neemt geen genoegen met een mager record. 'Het liefst wil ik er een uur overheen, omdat ik het niet leuk vind

'De eerste drie uur vlogen voorbij.' Foto Taco van der Eb

voor het meisje in Canada als ik het record met maar een paar minuten breek.'

Een paar uur later, om kwart voor zes 's middags, is hij de Canadese voorbijgestreefd. Nog een half uur later, na precies

achtenhalf uur, schrijft hij geschiedenis met een nieuw wereldrecord en laat hij de boom voorzichtig los. 'Ik kom nu in ieder geval in de database van Guinness World Records te staan. Hopelijk kom

ik hiermee ook in het *Guinness Book*.' Al vindt hij het opgehaalde bedrag van ongeveer 500 euro belangrijker. 'Ik hoop dat het wordt besteed aan het planten van bomen in de Amazone, of in Nederland.'

Nieuws

Bezwaren tegen lustrum Augustinus

Buurtbewoners van de schaatshal, waar van 6 tot 17 juli het lustrum van Augustinus zal plaatsvinden, zijn bezorgd over geluidsoverlast. Dat meldt het *Leidsch Dagblad*. De bewoners van de wijk om de hal heen hebben inmiddels tien schriftelijke bezwaren bij de gemeente ingediend. Volgens de ondertekenaars is de locatie niet genoeg geïsoleerd tegen het geluid van feesten tot diep in de nacht. Ook vrezen ze dat er 's avonds buiten op het parkeerterrein muziek zal worden gedraaid, waar eveneens de toiletten en rookruimte zullen zijn. Myrna van Dijk, voorzitter van Augustinus, laat weten: 'We zijn aan het kijken wat we kunnen doen om die zorgen weg te nemen en welke stappen we moeten nemen om voor iedereen tot een goede oplossing te komen.'

Besparen op ov-kaart

Het ministerie van Onderwijs wil de ov-studentenkaart 200 miljoen euro goedkoper maken. De afgelopen tijd is geprobeerd studenten uit de spits te halen door experimenten met gratis e-bikes en nieuwe college tijden, maar die brachten niet genoeg op. De 200 miljoen euro is bestemd voor het hoger onderwijs, samen met het geld dat bespaard wordt door de afschaffing van de basisbeurs. In totaal zou er een miljard euro vrij moeten komen voor het hoger onderwijs. Van Engelshoven laat onderzoeken of er juridische mogelijkheden zijn om te besparen op het contract met vervoersbedrijven.

Jaarprijs politicologie

Fransje Molenaar heeft de Jaarprijs Politicologie gewonnen met haar proefschrift over partijwetgeving in Latijns-Amerika. In 2017 promoveerde zij aan het Instituut Politieke Wetenschap van de Universiteit Leiden. De prijs wordt ieder jaar uitgereikt voor de beste dissertatie in de politieke wetenschap. In aanmerking komen proefschriften die het jaar ervoor zijn geschreven en verdedigd aan een Vlaamse of Nederlandse universiteit en proefschriften van Vlaamse en Nederlandse promovendi die zijn verdedigd aan een buitenlandse universiteit.

Nieuwe directeur LIAS

Hoogleraar Turkse talen en culturen Erik-Jan Zürcher is per 1 juni wetenschappelijk directeur van het LIAS (Leiden University Institute for Area Studies). Zijn missie is om het onderling vertrouwen te versterken na de roerige periode bij het instituut. Ook moet hij ervoor zorgen dat het instituut weer financieel gezond wordt. Verder wil hij dat de specialisten op het gebied van Azië en het Midden-Oosten meer met elkaar gaan samenwerken.

Stefan Hertmans gastschrijver

Romancier, dichter en essayist Stefan Hertmans (1951) is de 34e gastschrijver aan de Universiteit Leiden. Vanaf september zal hij met studenten in een serie colleges onderzoeken wat lezen is in de huidige tijd betekent, hoe lezen is veranderd, wat een digitale leescultuur inhoudt en wat dat betekent voor de toekomst voor de roman. Hertmans debuteerde in 1981 met *Ruimte*. Met zijn recente romans *Oorlog en terpentijn* en *De Bekeerlinge* bereikte hij ook een groot en internationaal publiek.

Leidse Schans

De tweede fase van de bouw van de studentencampus de Leidse Schans is op woensdag 13 juni gestart. De campus ligt in de Lammenschansdriehoek en is onderdeel van het project 'Yours Leiden'. Dat ging van start op 10 juli 2013 en is naar verwachting eind 2019 klaar. In fase 1 zijn 583 studentenwoning en 208 koop- en huurwoningen gerealiseerd. In totaal komen er ruim 400 huurappartementen voor jonge mensen met een baan, en ruim 650 studentenwoningen.

Masters te vaag over selectie

Studenten niet voldoende geïnformeerd over toelatingseisen

Veel masters selecteren wel, maar gebruiken de term selectie niet. De opleidingen spreken van 'aanvullende eisen', die gesteld worden aan studenten. 'Het begrip selectie leidt tot verwarring,' schrijft de Onderwijsinspectie.

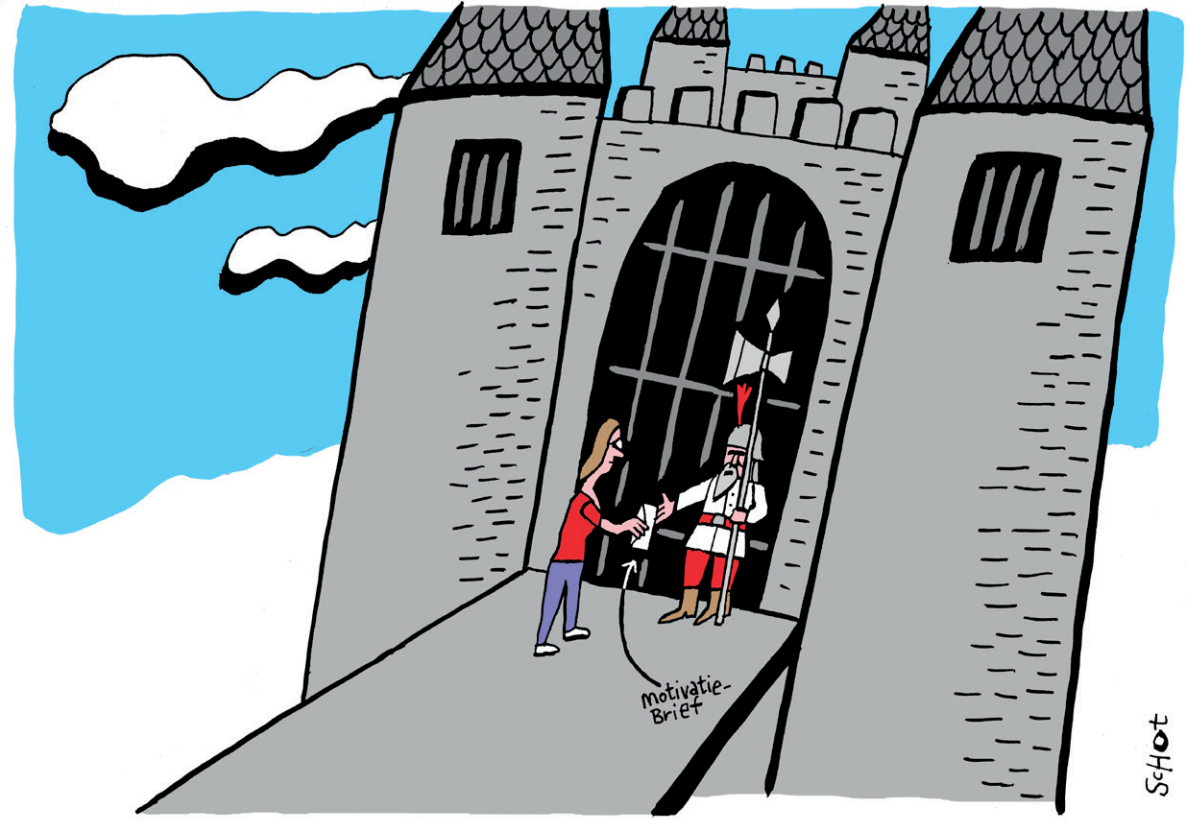
DOOR VINCENT BONGERS De inspectie vindt dat universiteiten helderder moet zijn over voorwaarden die zij verbinden aan masters en betere voorlichting aan studenten moeten geven.

Sinds de afschaffing van de doorstroommaster in 2014 kan in principe elke masteropleiding kandidaten selecteren. In Leiden wordt er bij bepaalde masters gekeken naar het gemiddelde cijfer in de bachelor en naar de motivatie van de student.

De trend is dat masters steeds vaker een drempel opwerpen om zwakke studenten buiten de deur houden. De Leidse studentenpartijen LVS en ONS verzetten zich daar tegen. Zij zijn vooral tegen een cijfer-eis voor de master. Dat zien zij als inflatie van de bachelorbul.

Volgens de Onderwijsinspectie selecteert het grootste deel van de masters nog niet. Het was echter nog een hele klus om vast te stellen of er sprake was van selectie. 'Instellingen, opleidingen en studenten kijken op verschillende manieren naar selectie en toelating,' schrijft de inspectie in het rapport *De master van jouw keuze*. 'Veel opleidingen vinden dat ze niet selecteren, terwijl ze wel aanvullende eisen stellen die kunnen leiden tot afwijzing van studenten.'

Universiteiten gebruiken dan termen als de 'bepaling van de geschiktheid' van de studenten voor de master. 'Men spreekt dan niet

DOORSTROOMMOTIVATIEGESCHIKTHEIDSBEPALING AAN DE POORT

van een selectieprocedure, maar van een toelatingsprocedure of zelfs een matchingsprocedure. Waar universiteiten expliciet spreken van selectie, gaat 'het bijvoorbeeld om opleidingen die als "kroonjuweel" of als "topopleiding" worden gekenschetst.' Het Leiden University College is daar een goed voorbeeld van.

Opvallend is dat relatief meer vrouwen dan mannen, en meer studenten met een Nederlandse achtergrond dan studenten met een niet-westerse migratieachtergrond,

starten met een selecterende masteropleiding. Aan de andere kant: 'Studenten met hoger opgeleide ouders of ouders uit hogere-inkomensgroepen stromen vaker door naar een selecterende masteropleiding dan studenten met lager opgeleide ouders of ouders uit lagere-inkomensgroepen.'

Maar zijn er aanwijzingen dat masterselectie de toegankelijkheid van het hoger onderwijs in gevaar brengt? Ja, stelt de Inspectie. Er zijn signalen die kunnen duiden op een

verminderde toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Zo neemt de totale doorstroom van studenten met een bachelor naar de master verder af en stijgt het aandeel studenten met een bachelor dat een tussenjaar doet.

De Inspectie stelt daarnaast vast dat steeds minder studenten doorstromen van een bachelor naar een master op dezelfde universiteit. In 2009 was dat nog ruim zeventig procent; in 2017 zo'n 55 procent. Bovendien kiezen steeds meer studenten voor een tweejarige master.

‘Duizend euro is betekenisvol’

De Eerste Kamer heeft kritiek op het plan van minister Van Engelshoven van Onderwijs om het collegegeld voor eerstejaars volgend collegejaar te halveren.

De maatregel is bedoeld om het hoger onderwijs toegankelijker te maken. Maar waarom geldt de korting dan voor alle studenten die in september 2018 aan een opleiding gaan beginnen?

De regeling kost 173 miljoen euro. De senatoren van de VVD wilden van de minister weten of die investering 'een doelmatige besteding

van middelen is'. De partij haalt het uiterst kritische advies van de Raad van State over het plan aan. De Raad, een belangrijk adviesorgaan van de regering, vindt het vreemd dat de halvering geldt voor alle studenten die voor het eerst gaan studeren, 'dus óók voor de groep die zich zonder de invoering van de maatregel toch voor het hoger onderwijs zou inschrijven.'

De minister deelt de kritiek van de Raad en de VVD niet. Volgens Van Engelshoven beoogt de maatregel de toegankelijkheid voor iedereen te verbeteren, en is dus juist ook

gericht op de groep die toch al zou gaan studeren. 'Ook voor die groep is de korting van ruim duizend euro een betekenisvol bedrag', aldus de minister. 'Bovendien is de relatieve waarde van de korting groter voor lagere inkomensgroepen, wat ten goede komt aan het verbeteren van de kansengelijkheid.'

De halvering van het collegegeld was overigens ook bedoeld om het leed van het afschaffen van de basisbeurs enigszins te verzachten. Coalitiepartijen ChristenUnie en het CDA waren geen voorstander van het leenstelsel. Door een kor-

ting aan alle aankomende studenten te geven, wordt de schade door het verlies van de beurs een beetje gerepareerd.

Waarschijnlijk gaat de Eerste Kamer uiteindelijk wel akkoord met de regeling. In de Tweede Kamer werd er ook veel gemord op het plan, maar een ruime meerderheid stemde toch in.

De hoogte van het collegegeld voor de komende twee studie jaren zijn overigens vastgesteld. Volgend collegejaar is dat 2.060 euro. In het collegejaar 2019-2020 wordt dat 2.078. **VB**

Nieuwe afvalscheidingsborden

Het Universitair Facilitair Bedrijf heeft nieuwe afvalscheidingsborden boven de afvalbakken in de kantines geplaatst. Ze vervangen de oude borden, omdat deze te onduidelijk zouden zijn.

De gedetailleerde beschrijvingen van wat er wel (en niet) in de bakken mag, zijn weg. Ze zijn vervangen door één woord per bak. De benamingen zijn nu 'drink packaging', 'plastics & cups', 'organic', en 'waste'.

'Een derde van de leden van het Universiteit Leiden Panel vond de informatieborden bij de gescheiden afvalbakken onduidelijk. De universiteit speelt daar nu op in met een ontwerp dat minder tekst en toch meer informatie bevat', deelt de universiteit mee op de medewerkerssite.

Uit een enquête bleek dat de oude borden teveel tekst bevatten, en dat er niet stond aangegeven wat er wel of niet in mocht. 'De nieuwe borden behouden de door Rijkswater-

staat vastgestelde kleur per afvalstroom en zijn modern en rustig. Elke stroom wordt benoemd met een korte, maar krachtige benaming. Samen met deze kop geven de iconen in één oogopslag aan wat wel welkom is in de bak', aldus de universiteit.

Wie twijfelt, moet het afval bij 'restafval' (waste, red.) gooien: 'Als u namelijk de stroom vervuult, wordt deze door de afvalverwerker afgekeurd en helaas alsnog verbrand.'

Het scheiden blijft voornamelijk beperkt tot binnen de universiteit. Amber Hensema, adviseur Milieu en Arbeidshygiëne: 'Intern scheiden is het probleem niet, maar het recyclen, dus wat er daarna mee gebeurt, wel. Papier en karton worden wel gerecycled, en gft scheiden we ook op steeds meer plaatsen. De PMD-stroom (plastic, drinkpakken en blik, red.) is het probleem. We hebben nog geen bedrijf gevonden dat dit voor ons kan doen.' **AK**

‘Oei, waar laten we iedereen?’

Er komen meer studenten, maar het blijft gissen hoeveel

> Vervolg van de voorpagina

‘Taalwetenschap is echt belachelijk gegroeid’, zegt studiecoördinator Else van Dijk. ‘Al moet je rekening houden dat de cijfers van Studielink een vertekend beeld geven. We krijgen nu ook buitenlandse instroom, omdat we de opleiding in het Engels gaan aanbieden.’ En juist bij die groep zijn er ‘meer mogelijkheden dat er een kink in de kabel kan komen’.

‘Het probleem is dat Studielink niet te vertrouwen is’, zegt Joost Au-

gusteijn, directeur van de Engelstalige opleiding international studies in Den Haag. ‘Vorig jaar had je een aparte inschrijving voor internationale studenten. Nu zitten zij samen met de Nederlandse studenten in Usis. Gevolg is dat er nu iets van 1300 potentiële studenten in Usis zitten. Van de Nederlandse weten we voor welke andere universiteiten zij zich ook aangemeld hebben. Dat is bij de buitenlandse studenten niet zo. Bij geschiedenis kloppen de cijfers beter dan bij international studies.’

Augusteijn verwacht dat international studies onder zeshonderd eerstejaars blijft. ‘Maar de opleiding houdt er wel rekening mee dat het er toch fors meer worden.’

‘Security studies heeft nu driehonderd nieuwe aanmeldingen’, zegt studiecoördinator Soumaya Lkoundi. ‘Dat er meer studenten komen, is wel duidelijk. Maar het blijft gissen.’

‘Het is mooi dat veel mensen geïnteresseerd zijn, maar voor Den Haag is het lastig. Omdat alle opleidingen zo groeien, denk je: ‘Oei, waar laten we iedereen?’

‘Het is helder dat de groei van Haagse opleiding en de komst van nieuwe studies voor ruimtegebrek in het Wijnhavencomplex gaan zorgen’, zegt Augusteijn. ‘De universiteit heeft de verdiepingen in Sticht-hage (het kantoorpand op Den Haag CS, red.) afgestoten, maar gaat die nu toch weer huren. Daar zijn onderwijsruimtes. Groei van studenten betekent echter ook groei van medewerkers. Er is nog wat ruimte in Wijnhaven, maar dat verdwijnt snel. Het is nu al de vraag waar we de mensen gaan laten. Belangrijk punt

is dat een aantal opleidingen in Den Haag nog niet voltallig is. International Relations and Organisations gaat pas zijn tweede jaar in. Vorig jaar kwamen daar vijfhonderd studenten op af, nu zo’n zeshonderd, en het jaar daarop waarschijnlijk weer. Dan heb je nog security studies, dat groeit behoorlijk. Urban Studies is net begonnen en gaat groeien. Er komen veel meer studenten dan waar de universiteit op heeft gerekend. Hoe gaan we dit op langere termijn opvangen?’ **AK/VB**

Foto Taco van der Eb

Niet meer huilen tussen de studenten

Per jaar behandelt de universiteit ongeveer 150 kinderen en volwassenen met autisme, angstklachten en ADHD. Sinds gisteren gebeurt dat in het nieuwe Leids Universitair Behandel- en Expertise Centrum (LUBEC) aan de Sandifortdreef, met nieuwe apparatuur, experimentele behandelmethoden en observatieruimtes.

Ouders die met hun kinderen voor een behandeling naar de universiteit kwamen, moesten zich tot voor kort noodgedwongen een weg banen tussen de studenten van de faculteit Sociale Wetenschappen.

Het Ambulatorium, zoals het behandelcentrum toen nog heette, bevond zich daar op de eerste verdieping. ‘Na een therapie moesten ouders bij wijze van spreken hun tranen drogen op de wc tussen de studenten’, vertelt Michiel Westenberg, hoogleraar Ontwikkelingspsychologie en initiatiefnemer van LUBEC.

Sinds gisteren huist het academisch behandelcentrum twee deuren verder, naast GGZ Rivierduinen. ‘Hier is meer privacy voor de cliënten’, zegt Westenberg terwijl hij de wachtruimte laat zien. Op een stoel zit een grote knuffelbeer, er liggen kinderboekjes op tafel en blokkendozen in de hoek.

Voorbij de wachtkamer is een lange gang met behandelruimtes waar psychologen en pedagogen met ouders en hun kinderen kunnen praten. ‘Hier behandelen we heel jonge kinderen met onrustproblematiek, angst, ADHD en autisme’, vertelt Westenberg. ‘We spreken hier met ouders en observeren hoe zij met hun kind omgaan.’

Ook stelt het Lubec diagnoses bij kinderen of wordt er een second opinion gedaan bij kinderen die elders zijn gediagnosticeerd. ‘Op dat vlak hebben we een landelijke functie.’

Het observeren gebeurt in behandelruimtes waar de kamers zijn opgedeeld in een speelgedeelte en observatiegedeelte. Beide delen worden gescheiden door een wand zoals je die ook in verhoorkamers van de politie ziet; de observanten kunnen wel zien hoe de kinderen spelen, maar de kinderen zien niet de observanten.

‘Hier zitten dan ervaren therapeuten’, vertelt Westenberg. ‘In sommige speelkamers hangen ook camera’s, zodat de sessies kunnen worden opgenomen. Studenten psychologie en pedagogiek kunnen bij de observaties meekijken en de opgenomen beelden kunnen worden gebruikt in de collegezalen. Daarom is dit behandelcentrum

ook zo belangrijk voor de universiteit; het is nodig voor onderwijs en onderzoek.’

Voor het opnemen van de beelden moet toestemming worden gegeven door de ouders en kinderen. Wie daar niet mee akkoord gaat, wordt niet bij LUBEC behandeld.

Op de eerste etage is een afdeling voor tienerjeugd. In de kale, witte ruimtes is juist geen speelgoed te zien, maar slechts een aantal stoelen. ‘Hier gaan we tieners behandelen met een sociale fobie’, vertelt Westenberg. ‘Jongeren tussen de 12 en 16 jaar die zich afzonderen, niet meer naar school gaan of al een jaar thuiszitten met buikpijn, hoofdpijn en andere spanningsklachten. Die klachten lokken weer depressie en verminderde eetlust uit. Vaak worden die klachten laat opgemerkt, bijvoorbeeld pas als ze gaan studeren. Wij willen dat samen met scholen uit de regio eerder detecteren.’

Lubec staat er niet alleen voor; ze hebben onder meer een partnerschap met het Leids Universitair Medisch Centrum, GGZ Rivierduinen, Academisch Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie Curium en scholen in de regio.

Cliënten die bijvoorbeeld een hersenscan moeten ondergaan, kunnen snel worden doorverwezen naar het LUMC. **SVL**

Studenten eisen steun UvA-college

Het UvA-bestuur moet ‘kleur bekennen’, schrijven protesterende studenten in een open brief aan collegevoorzitter Geert Ten Dam. ‘Of u laat het bij die paar sympathieke woorden, om vervolgens het bezuinigingsbeleid voort te zetten. Of u komt op voor de academische gemeenschap’.

De brief komt van actiegroep Humanities Rally, ook bekend van de bezetting van het Maagdenhuis in 2014, die het dinsdagochtend op Twitter publiceerde. De aanleiding is een uit de hand gelopen protest tegen bezuinigingen in het onderwijs, dat vrijdag hardhandig door de politie werd opgebroken.

De studenten waren van plan te overnachten op het Roeterseiland, een veldje op de UvA-campus. Toen ze daar niet wilden vertrekken, heeft het universiteitsbestuur de politie gebeld om in te grijpen. Die zegt dat dit onder ‘lichte dwang’ gebeurde, maar getuigen zeggen dat het er veel harder aan toe ging. De studenten willen aangifte doen tegen het gebruikte geweld.

Zaterdag, de dag na de protesten, publiceerde de Amsterdamse universiteit een schriftelijke verklaring voor het inzetten van de politie. Het overnachten kon de UvA ‘niet toestaan, vanwege haar verantwoordelijkheid voor de gehele Roeterseilandcampus – zowel binnen als buiten.’

‘Ik baal ontzettend van hoe het gisteren gelopen is. Vooral ook omdat iedereen strijdt voor eenzelfde doel: investeren in onderwijs en onderzoek’, schreef Ten Dam.

De Humanities Rally roept Ten Dam juist op hen te steunen, omdat ze tegen dezelfde bezuinigingen protesteren. ‘We hadden niet verwacht dat er zoveel protest vanuit het College van Bestuur (CvB) zou komen’, staat in de brief. ‘Gezien het feit dat u in een open brief van 5 juni laat weten dat ook u vindt dat het zo niet door kan met de ‘structurele onderfinanciering van het onderwijs’.

‘Het inschakelen van de politie laat ons dus achter met een verward gevoel. De gebeurtenissen na tien uur ’s avonds waren bruut en de beelden spreken voor zich: honden, pepper spray en knuppels’.

Ze willen dat het bestuur een keuze maakt: ‘Of u laat het bij die paar sympathieke woorden, om vervolgens en bezuinigingsbeleid verder door te zetten. Wanneer de kwaliteit van het onderwijs blijft kelderen, goede docenten hun banen verliezen, en er voor ons geen vakken meer over zijn om tussen te kiezen, weten we in ieder geval dat die woorden leeg waren. Of u komt op voor de academische gemeenschap, en u verzet zich tegen het Haagse beleid dat u zo verschrikkelijk zegt te vinden. Wij komen hoe dan ook met meer acties en wij kunnen uw steun goed gebruiken.’ **AK**

Arsenaal verhuist

Het Arsenaal, waar officieel nog de Oost-Azië-opleidingen Chinastudies, Japanstudies en Koreastudies zitten, gaat verhuizen.

Wanneer en waarheen wist universiteitswoordvoerder Renée Merckx woensdag niet, maar het lijkt erop dat de opleidingen deze zomer naar de gebouwen aan de andere kant van de Witte Singel verkassen: Vriesshof, Van Wijkplaats en Van Eyckhof.

Zo schrijft de opleiding Japanstudies op Facebook dat ze samen met andere Aziëstudies, Midden-Oostenstudies en Afrikastudies gaat verhuizen. In datzelfde bericht staat dat het Arsenaal van de Universiteit Leiden blijft en het nieuwe huis wordt voor instituut LUCAS (kunstgeschiedenis, literatuur- en filmwetenschappen). Volgens student Chinastudies Lucas Chong (18)

verhuizen de opleidingen komende zomer. ‘Althans, dat zeggen onze docenten.’ Student Sharity Djasim (21), die vorig jaar Japans studeerde, vindt dat er vanuit de universiteit onduidelijk over de plannen wordt gecommuniceerd. ‘Het is allemaal heel vaag en ik hoor steeds iets anders.’

Maar dat de ziel al langere tijd uit het Arsenaal is verdwenen, daarover zijn beide studenten het eens. Chong: ‘Eigenlijk zitten alleen de kantoren van de docenten en de administratie hier nog. En er zijn hier soms nog activiteiten van de studieverenigingen. Maar de Asian Library is al een tijd weg, en er zijn hier geen colleges meer.’ Djasim en Chong zijn vastbesloten zo lang mogelijk in het Arsenaal te blijven studeren. ‘Het is toch ons plekje en een prettige locatie. Het is rustig, maar je kan er wel praten en eten, in tegenstelling tot de UB.’ **SVL**

Achtergrond

‘Er is zoveel angst en onwetendheid’

> Vervolg van de voorpagina

‘Ik wilde een selectie maken van de verschillende typen scholen verspreid over Nederland: kleine, grote, jong, oud, in steden, dorpen en van verschillende stichtingen. De scholen die niet wilden meewerken heb ik vervangen door scholen met vergelijkbare kenmerken, en ook daar hoorde ik niets nieuws meer. Bovendien hebben de leerkrachten die ik interviewde ook over andere scholen gesproken, of er zelf gewerkt. Ook sprak ik met medewerkers van grote koepelorganen die alle of bijna alle scholen van binnen kennen. Als er ergens echt opzienbarende verhalen waren, had ik die waarschijnlijk wel gehoord.’

Wat was het meest opzienbarende dan, dat u heeft gezien?

‘Ik heb mij het meest verbaasd over de weerstand die ik ervoer rond de oprichting van een islamitische basisschool in Noord-Holland. Tijdens de informatieavond daar was er zoveel angst en onwetendheid. Het gaat om kinderen van vier tot twaalf jaar oud! Dat was heel raar om mee te maken.’

Die demonstranten zijn niet bang voor kinderen. Ze zijn vooral bang voor een islamitische Parallelgesellschaft dat weinig met de Nederlandse maatschappij te maken heeft en een aantal fundamentele waarden van die maatschappij afwijst.

‘Ik heb niets in die scholen gezien wat die angst rechtvaardigt. Ik heb mij overal welkom gevoeld, en ik heb open, blijde kinderen gezien. De felheid van de discussie staat daarmee in contrast.’

‘Islamitische scholen dragen bij aan de integratie van moslims’, schrijft u als allereerste stelling in uw proefschrift.

‘Let wel: ik zeg daarmee niet dat een openbare basisschool dat niet zou doen.’

Maar een voorbeeld dat een van mijn ondervraagden noemde was onderwijs over homoseksualiteit. Basisscholen moeten daar verplicht aandacht aan besteden in Nederland. Als dat op een openbare basisschool ter sprake komt, kan ik mij voorstellen dat er iemand in de klas zit die thuis gehoord heeft dat homoseksualiteit niet past binnen de islam. Die denkt dan: deze boodschap telt niet voor mij. Maar als de islamitische godsdienstleraar uitlegt dat homoseksualiteit in Nederland geaccepteerd moet worden, komt de boodschap op een andere manier, effectiever, binnen. Daar schuilt een kracht in islamitische basisscholen die we in Nederland te weinig meenemen.’

Zegt de godsdienstleraar dat ook echt?

‘Ja, absoluut. Bovendien worden alle Nederlandse basisscholen getoetst door de onderwijsinspectie. Als die geen vertrouwen heeft in de burgerschapsvorming, dan zijn er allerlei manieren om een school aan te pakken. We hebben dit in Nederland gewoon wettelijk geregeld.’

DOOR BART BRAUN

Marietje Beemsterboer, *Islamitisch Basisonderwijs in Nederland*. Uitgeverij Parthenon, 360 blz. € 29,90
Promotie was 12 juni

Foto Taco van der Eb

Niet elke minuut met de islam bezig

Maar er ontstaat soms wel discussie over dansen en schoolfoto's

Er Risèlèh, de enige school op islamitische grondslag in Leiden, doet niet aan Sinterklaas of Kerst. Maar ook Mawlid, de verjaardag van de profeet, wordt niet gevierd.

DOOR BART BRAUN In de gang van Er Risèlèh staan de knutselwerkjes van groep 4. De leerlingen moesten een koranvertelling uitbeelden: tempels van piepschuim en de ark van de profeet Nuh (Noach), gemaakt van ijsstokjes. In een hoek van de gymzaal liggen de bidmatjes. Het gebouw aan de Stadhouderslaan is van 1922 en was oorspronkelijk een christelijke basisschool: op de tegels aan de muren is nog een Bijbelvers te lezen. De school heeft er een poster voor gezet.

Het duurde even voordat *Mare* basisschool Er Risèlèh (‘de boodschap’) aan de lijn had. Eigen schuld: islamitische basisscholen

hebben niet op woensdag vrij, maar op vrijdag. Daarna waren we echter van harte welkom. Directrice Gülsüm Doğan biedt koffie aan, ook al is het ramadan.

Doğan studeerde orthopedagogiek in Leiden en is nu sinds drie jaar directeur bij Er Risèlèh. In die tijd heeft de school zich – met nog vier andere basisscholen – aangesloten bij de stichting Noor. Een zwakke beoordeling van de Onderwijsinspectie werd omgebogen naar een voldoende, en het aantal leerlingen zit in de lift. Het zijn er nu zo’n negentig, verspreid over vier klassen. Het grootste probleem? ‘Het vinden van goed personeel, maar daar kampen wel meer basisscholen mee.’

Doğan: ‘Ouders die hun kinderen hier op school doen, willen hun kinderen meegeven waar zij in geloven. Op openbare scholen vieren ze Kerst en Sinterklaas; wij niet, dus dat ligt meteen goed. Kinderen

zijn hier niet elke minuut met de islam bezig, maar ze krijgen wel de hoofdlijnen ervan mee.’

Die hoofdlijnen, dat is de verantwoordelijkheid van godsdienstleraar Mahdi Hes. Hij is van Neder-

‘We zijn een normale school, en dat kleine beetje vrijheid dat we hebben, vullen we in met een islamitische basis’

landse komaf – zijn geboortenaam is Alex – en studeerde Arabisch in Nederland, en godsdienstwetenschappen in Medina. ‘Tijdens mijn studie zei ik altijd dat ik bruggenbouwer wilde worden, tussen de islam en de westerse maatschappij.

Dat is nu elke dag een uitdaging.’

Eigenlijk vindt hij de term ‘islamitische basisschool’ te sterk. ‘Het is een basisschool op islamitische grondslag. Je bent een normale school, en dat kleine beetje vrijheid dat je hebt, vullen we in met een islamitische basis.’

De school viert geen christelijke feestdagen, en ook Mawlid, de verjaardag van de profeet, wordt niet gevierd. ‘Het roept te veel vraagtekens en discussie op’, aldus Doğan. ‘Soms moet je bepaalde dingen uit de weg gaan.’ Aan de Koningsspelen – op sommige islamitische scholen een probleem, onder meer vanwege de ‘verering’ van de koning – doet Er Risèlèh gewoon mee. Wel zijn er soms discussies over dansen, en over de schoolfoto. Als ouders niet willen dat hun kinderen gefotografeerd worden, hoeven die niet op de klassenfoto. Doğan: ‘Meestal gaan ouders met mij in gesprek als er iets is, en dan komen we er samen uit.’

Hes: ‘Vroeger was het gebruik van afbeeldingen in de les ook een discussiepunt, maar dat soort onderwerpse problemen komen nu niet meer voor. Dit is echt de nieuwe generatie. De ouders zijn zich tegelijkertijd bewuster van hun identiteit, en van het feit dat hun kind zichzelf rustig moet leren kennen. Wij proberen neutrale fundamentele mee te geven, die voor alle stromingen van de islam gelden.’

Er Risèlèh haalde vorig jaar het nationale nieuws toen anti-islam-beweging Pegida de school had afgesloten op de eerste schooldag. Of, nou ja, afgesloten: Hes wist zich ondanks het kettingslot door het hek te wurmen, en deed een andere deur open zodat de kinderen gewoon naar binnen konden. ‘Van de buurt hebben we heel veel steun gehad, en kaartjes en bloemen. Dat gaf ons wel vertrouwen: dat er ook veel mensen zijn die niet zo denken, en die naast ons staan.’

Duizenden jaren bijeenschrapen

Aan boord van onderzoeksschip Pelagia: gruispluizen tussen de noordkrompen

Zeebiologen van Naturalis voeren mee met een expeditie door de 'achtertuin van Nederland': de Noordzee. 'Mooi om zelf samples te verzamelen: normaal sta ik in het laboratorium.'

DOOR AUKE-FLORIAN HIEMSTRA 'De laatste keer dat ik hier was, bestond e-mail nog niet.' Rob Witbaard kijkt uit over de golven van de noordelijke Noordzee, nabij de Shetland-eilanden. Er is niks te zien aan de horizon, maar volgens de coördinaten moet dit het zijn. In 1990 deed Witbaard hier zijn promotieonderzoek, rond 2000 had hij de kans terug te keren en nu, bijna twintig jaar later, is hij opnieuw op de plek waar het allemaal begon. 'De noordkromp heeft me niet meer losgelaten.'

Dit keer is Witbaard leider van een door het Netherlands Initiative Changing Oceans (NICO) georganiseerde expeditie. Zo'n honderd verschillende onderzoekers van zo'n twintig verschillende organisaties varen in etappes mee op onderzoeksschip de Pelagia. Samen bestuderen ze de effecten van pulsvisen, de rol van schimmels in mariene ecosystemen, de biodiversiteit van het bodemleven en de poliepen van kwalen.

De noordkromp is een dikke, stevige schelp die in Nederland vrijwel alleen aanspoelt op het uiterste puntje van Schiermonnikoog. Daar, langs de uitgestrekte zandvlakte die de Balg wordt genoemd, is de stroming het sterkst en spoelen zulke zware schelpen aan. Voor een schelpenzoeker geldt een losse klep, of ook maar het fragment ervan, als vondst van de dag.

Maar nu loopt Witbaard niet langs het strand. Midden op de Noordzee weet hij precies waar hij zoeken moet, en met tonnen tegelijk komen ze naar boven. Niet zomaar, maar dankzij een speciaal ontwikkelde kaasschaaf. Deze zogeheten *Triple D*, voluit *Deep Digging Dredge*, kan een grote plak van de zeebodem afschaven. 'Vroeger deden we dit onderzoek met *boxcores*, kleine happen zeebodem. Een trek met de schaaft duurt minder dan een minuut en levert evenveel bodem op als 265 *boxcores*, dat was vroeger een week werk!'

Witbaards proefschrift *Tree of the sea* ging over de groeilijnen van de noordkromp. Net als bomen hebben ook schelpen

Wat je tegenkomt? 'Garnalen, schelpen, kreeftjes, zeesterren, sponzen en slakken.' Foto's Auke-Florian Hiemstra

groeiringen waarmee je kunt bepalen hoe oud een exemplaar is. Noordkrompen staan erom bekend enorme leeftijden te behalen. 'Er is recent nog een exemplaar van wel 507 jaar oud gevonden', vertelt Witbaard. 'Die schelp heet Ming. Zoek maar op, hij heeft zijn eigen Wikipediapagina.'

De samenstelling van die vele jaarringen levert informatie op over de watertemperatuur van toen ze aangemaakt werden, een enorme tijdserie van één plek. Het is unieke informatie waarmee klimaatwetenschappers reconstructies kunnen maken.

'De netten zitten vol

noordkrompen', glundert Witbaard. 'Het is fascinerend om ze na twintig jaar weer in zulke hoge dichtheden te vinden.' Het was even spannend, want precies op de plek waar hij twintig jaar terug monsters nam, ligt nu een telecomkabel. 'Het schaven moesten we dus iets verplaatsen. Maar het bewijst dat de noordkromp velden hier heel uitgestrekt zijn. We gaan wel kijken of je de verstoring van het plaatsen van de kabel terugziet in de jaarringen. Als daar gewerkt of gegraven is, dan moet je dat terug kunnen vinden.'

In het lab wil hij zijn vondsten van toen vergelijken met die van nu. 'Er is tegenwoordig veel meer mogelijk. Zo zijn er bijvoorbeeld veel meer omgevingsdata bekend, waaraan we de groeilijnggegevens kunnen koppelen. Eén verschil met de vorige keer viel al op: 'Twintig jaar geleden vonden we veel schelpen van maar 1,5 tot 2 cm, nu veel stuks van 4 tot 5 cm. Ze lijken al aardig gegroeid, maar kunnen nog veel ouder worden.' De schelpdieren kunnen zulke oude leeftijden behalen door hun stofwisseling

op een heel laag pitje te zetten en zo nauwelijks zuurstof te verbruiken.'

Dat geldt niet voor het team van Naturalis. Voor hun project sorteren ze alle bijvangst. 'Jullie lijken wel Chinezen!' roept van de bemanningsleden luid over het dek van het schip. 'Vanwege die stokjes', verduidelijkt hij grijnzend. Hij bedoelt de pincetten waarmee drie wetenschappers van Naturalis Biodiversity Center in hoog tempo doorzoeken. Maar vangen gaat makkelijker dan al het gruis uitpluizen. In grote tonnen staat het aan dek te wachten. Tot diep in de avond wordt er doorgewerkt.

'Normaal sta ik in het laboratorium met uit samples geïsoleerd DNA', zegt Elza Duijm, research analist bij Naturalis. 'Mooi dat ik nu een keer mee kan om die samples zelf te helpen verzamelen.' Als het net is gelegeerd gaat het team er stukje voor stukje door-

heen. En wat je dan tegenkomt? 'Van alles! Garnalen, anemonen, schelpen, zeekomkommers, kreeftjes, zeesterren, sponzen, zeespinnen en naaktslakken.'

De vondsten worden opgenomen in de collectie van Naturalis en opslagen in de toren. Daar worden ze geconserveerd, krijgen ze een nummer en wordt een stukje DNA afgenomen. 'Dat kleine stukje DNA is voldoende om de soort te onderscheiden', legt onderzoeker Berry van der Hoorn uit. Door bepaalde stukjes van het DNA op te slaan, creëer je een soort moleculaire streepjescode. Met behulp daarvan kun je toekomstige monsters snel herkennen. 'DNA krijgt een steeds grote rol. Om een beeld te krijgen van wat ergens voorkomt, moet je eerst al die dieren zien te vangen, en ze daarna ook nog op naam zien te brengen. De verschillen zijn zo klein dat soms maar een paar experts in Nederland een soort kunnen herkennen.'

Reden voor Naturalis om een DNA-bibliotheek te bouwen. 'In de toekomst kan je een watersample nemen, kijken welk DNA daarin rondzweeft en zien welke soorten er leven. En mocht er discussie zijn over een soort, dan kunnen we weer terug naar dat ene dier. De beesten die we bewaren zijn echt een ijkpunt, een validatie. Daarom is onze collectie zo belangrijk.'

Postdoc Jan Macher verzamelt tijdens de expeditie zeewater. Uit de hele waterkolom, dus vanaf het oppervlak tot aan de bodem, filtert hij het DNA om te kijken of hij de verzamelde soorten erin herkent. 'De achtertuin van Nederland', noemt hij de Noordzee. En hoewel het een van de meest intensief gebruikte zeeën is, 'weten we er nog maar zo weinig van', zucht hij. 'Als we niet weten hoe het werkt, kunnen we ook niet voorkomen dat de boel instort.'

In totaal zal het team 406 exemplaren verzamelen, met daarin meer dan 150 soorten. 'In het Nederlandse deel van de Noordzee alleen al zitten wel duizend soorten, dus het is pas een begin', zegt Van der Hoorn. 'Er zullen nog meer tochten volgen.'

Behalve Witbaard is ook Macher gefascineerd door de noordkrompen die wel 500 jaar oud kunnen worden. 'Als er tien op tafel liggen', zegt hij, 'zie je een paar duizend jaar voor je!'

Rebellerende heksen

Megan Griffiths (23) won met haar scriptie over de beruchtste heksenvervolging in de Amerikaanse geschiedenis de Theodore Roosevelt American History Award.

Wat gebeurde er in 1692 in Salem?

‘In dat plaatsje begon wat zou uitgroeien tot de grootste heksenvervolging in de Engelse kolonie in Amerika. De vervolgingen verspreidden zich als een olievlek over omliggende dorpen en steden. Het liep helemaal uit de hand. Uiteindelijk zijn 24 vrouwen en mannen geëxecuteerd. Anderen belandden in de gevangenis. De meeste “heksen” zijn opgehangen, maar een man van 81, Giles Corey, werd zelfs geplet met een lading stenen. Die waren op hem gelegd omdat hij weigerde mee te werken aan de rechtsgang. Er werden steeds meer stenen op hem gelegd, maar hij bleef weigeren. Hij riep zelfs tegen zijn beulen: “Meer gewicht!”

Wat was de aanleiding?

‘Het begon met twee meisjes die zich raar gedroegen. Ze schreeuwden, rolden over de vloer en gooiden met spullen. Volgens de dominee in Salem was de duivel in ze gevaren. Daar zaten vast heksen achter. Er werden daders aangewezen, vervolgd en veroordeeld. Het was een manier voor de zeer vrome, puriteinse elite om greep te houden op de bevolking. Maar dat plan mislukte compleet.’

Hoe kwam dat?

‘De vervolging volgde eerst een traditioneel patroon. Vaak wat oudere vrouwen werden voor heks uitgemaakt en geëxecuteerd. Maar in Salem gebeurde iets heel afwijkends. Mensen die gek gedrag vertoonden, en bekekt zeiden te zijn, wezen leden van de elite aan als heksen. Zelfs de vrouw van de gouverneur werd beschuldigd. De elite zat met de handen in het haar. Er waren al “heksen” veroordeeld, terugkrabbelen werd heel lastig. Uit bronnen blijkt ook wel dat rijke en relatief invloedrijke families zijn gewaarschuwd door de lokale machthebbers om er maar vandoor te gaan voordat ook zij de klos waren. Groepen die normaal niets te vertellen hadden, gebruikten beschuldigingen van hekserij als een wapen om de elite aan te vallen.’

Ze fingerden dat ze bezeten waren?

‘Het was echt met voorbedachten rade. Sommigen toonden tijdens hun rechtszaak pinnen waarmee de heksen hen zouden hebben aangevallen. Daaruit blijkt naar mijn idee dat het waarschijnlijk opzet was.’

Om welke groepen gaat het dan?

‘Vooral jonge, arme vrouwen die geen macht hadden. De nieuwe wereld gaf hen niet de gehoopte nieuwe mogelijkheden en vrijheden. Het puritanisme verstikte ze. Nu grepen ze de mogelijkheid om zich te laten horen. Personen die helemaal achterin in de kerk zaten en hun mond moesten houden, stonden ze nu in de schijnwerpers: er werd naar ze geluisterd. Sommige beschuldigde heksen bekenden op gloedvolle wijze hun verbond met de duivel. Maar dat ze ook anderen konden aanwijzen als heks gaf hen macht. Ze daagden de autoriteiten en de instituten uit, met name de kerk. Het was een manier om de traditionele verhoudingen omver te schoppen en uit te halen tegen hun onderdrukkers. Wat dat betreft waren ze radicalen die in verzet kwamen tegen conservatieve krachten.’

En leverde deze rebellie wat op?

‘Anderhalf jaar lang stonden de traditionele verhoudingen op zijn kop. Uiteindelijk maakte de gouverneur een einde aan de heksenjacht – uiteraard ook omdat zijn vrouw op de korrel werd genomen. Daarna keerden oude patronen weer terug. Je zou wel kunnen zeggen dat de kiem voor later radicalisme in deze periode is gelegd. Met een beetje goede wil kun je een lijn te trekken naar de Amerikaanse revolutie en de Burgerrechtenbeweging.’ **VB**

Zelfs op de universiteit is het debat onnodig verhard

De polarisatie groeit, merkt **Anne Kamsteeg**, ook in de collegezaal. ‘Je kunt werkgroepen haast doormidden hakken.’

Tijdens een werkcollege geschiedenis ontstond er een discussie rondom slavernij en de standbeelden van Nederlandse zeehelden, die toch minder held bleken te zijn dan gedacht. Het slavernijverleden is niet iets om gevierd te worden, luidde de stelling, en daarom moesten die beelden weg.

Er zijn in zo’n discussie duidelijke kampen. Er wordt door elkaar heen gesproken, waarbij het overstemmen haast belangrijker lijkt dan met duidelijke argumenten komen waarom men voor of tegen zou moeten zijn.

‘Het zijn goede herkenningpunten in steden!’

‘Ze hebben zoveel goeds gedaan!’

‘Het goede weegt niet op tegen het slechte!’

Gevolg: om de discussie niet nog verder uit de hand te laten lopen, ging de docent mensen aanwijzen die iets mochten zeggen, wat redelijk discussiedodend werkt.

Aan het einde wint er niemand en is iedereen enkel gefrustreerd. Niemand heeft zijn eigenlijke punt

kunnen maken in de hitte van de strijd, en het schip strandt nergens.

Jonge mensen zijn behoorlijk gepolariseerd en links en rechts botsen met regelmaat keihard. Met name online maar ook met enige regelmaat *face to face*.

Als student beland je snel in een bubbel van gelijkgestemden,

De ene docent krijgt het stempel ‘cultuurmarxist’, de ander ‘neo-nazi’

waarbinnen dezelfde politici en dezelfde standpunten het moeten bezuren in kritiek en grappen. Zo is Thierry Baudet regelmatig slachtoffer bij mijn vrienden en mij, waar Jesse Klaver het bij anderen vaak zal verliezen.

Wie zich niet in die collectieve mening kan vinden, valt buiten de boot. Daarnaast gaan er op social media bloklijsten rond, waarmee je in één keer iedereen waar je het mogelijk mee oneens zou kunnen zijn, uit je digitale leven kunt verbannen.

Er is niets mis met polarisatie en een sterke mening hebben. Het gebrek aan begrip en gebrek aan moeite die men erin steekt elkaar te begrijpen, zijn echter wel problematisch.

Nu wil ik ook weer niet zeggen dat links en rechts bij elkaar op schoot moeten springen. Integendeel zelfs, het is goed dat er verschillende meningen zijn en het is goed om elkaar uit te dagen. Maar: er wordt zo weinig geluisterd.

In de discussies tijdens college komt dit ook naar voren. Je kunt werkgroepen haast doormidden hakken.

Niet alleen als het om de standbeelden gaat, maar ook bij discussies over het bestaan van het patriarchaat en beperkingen op de nationale democratie door instituties als de EU.

Mensen praten door elkaar, doen hard hun best elkaar te overstemmen en voor de tegenpartij wordt weinig begrip getoond. Terwijl er toch veel van elkaar valt te leren.

Ook docenten kunnen soms fel uithalen naar elkaar en naar buitenstaanders, waar je met name op Twitter onder het genot van een bak popcorn van kan genieten. Zo zou Universiteit Leiden gebombardeerd moeten worden, omdat het ‘zo’n rechts bolwerk’

zou zijn. De ene docent krijgt het stempel ‘cultuurmarxist’, de ander ‘neo-nazi’.

Zelden komt er een volwassen discussie op gang. De blokkeerknop blijkt namelijk vaak aantrekkelijker dan een goed gesprek. Bovendien is geblokkeerd worden door de tegenpartij al een trofee op zich: daarvan een screenshot delen geldt als kers op de taart.

Het lijkt me van belang dat het debat niet alleen *gevoerd*, maar vooral ook *gehoord* wordt. Links en rechts valt er altijd wat te leren van een ander, en een nieuw wereldbeeld om in het achterhoofd te houden is ook niet verkeerd. Zeker niet in een omgeving als de universiteit, waar discussie hoog in het vaandel zou moeten staan.

Men hoeft het echt niet eens te zijn of elkaar in de armen te vallen, maar meer begrip en nuance kunnen nooit kwaad. Het hokjesdenken bij politieke voorkeur zorgt voor onnodige begrenzing van het eigen denken, door het compleet uitsluiten van anderen.

Het zou niet verkeerd zijn om even stil te zijn, te luisteren en overeenkomsten bij elkaar te vinden.

ANNE KAMSTEEG is student geschiedenis

Vijf ontroerende koekjes

Serie over de verborgen collectie van De Lakenhal

Waarom is dit in hemelsnaam onderdeel van onze collectie?, vraagt **Eliza Jordaán** zich regelmatig af. De vierdejaars student cultu-rele antropologie loopt stage bij Museum De Lakenhal en stort zich de komende tijd in *Mare* op de verborgen schatten.

DOOR ELIZA JORDAAN Waar denk je aan als je aan koekjes denkt? Aan gezelligheid en lekker kletsen bij de thee? Misschien denk je niet aan een museum, of zelfs aan objecten uit de collectie. Ook betwijfel ik of de Tweede Wereldoorlog je als eerste te binnen schiet.

Toch is dit mogelijk bij het object met inventarisnummer 10643. Het bestaat uit vijf droge kaakjes, als een spel kaarten uitgevouwen in waaiervorm. Dit object getiteld '5 biscuits uit mei 1945' lijkt onschuldig in z'n eenvoud. Hier en daar zie je grove korrels van het meel waarmee het deeg werd bereid. De kleine geperforeerde gaatjes zijn symmetrisch verdeeld over ieder beigeleurig gebakken biscuitje.

Het object ontroert en fascineert me. De biscuits zijn waarschijnlijk afkomstig van een voedseldropping toen ons land werd bevrijd in 1945. Dit object is dus geen kunstwerk, geen conceptuele uiting van een kunstenaar die hoge ogen wilde gooien. Het zijn gewoon echt koekjes! Blijkbaar heeft iemand ze jarenlang zorgvuldig bewaard. Waarom?

Er zijn nog zo'n duizend vragen die ze bij me

losmaken, maar de belangrijkste is: wat is de meerwaarde hiervan in een museumcollectie? Of eigenlijk, wat kan een dergelijk object ons vertellen over oorlog en vrijheid? Welke verhalen omringen deze biscuits? Een museum is een verzamelplaats voor creatieve uitingen, bijzonder gedachtegoed, maar bovenal: verhalen. Zo ook verhalen over oorlog(en) en de nasleep ervan.

Er is een hele reeks bekende kunstwerken die pogen dit tot uiting te brengen. Een van de mooiste en meest ontroerende voorbeelden is de kunstinstallatie 'Shalekhet - Fallen Leaves' (Menashe Kadishman 1997-2001) die zich bevindt in het Joods Museum in Berlijn. Een gigantisch hoge ruimte waarvan de vloer is bezaaid met koperen platen waarin abstracte gezichten te herkennen zijn. Ieder koperen gezicht heeft een opengesperde mond en holle ogen, in duizendvoud liggen ze op een grote hoop. Ontelbaar veel en pijnlijk anoniem: een directe verwijzing naar de Joden die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn omgebracht.

De leegte in de ruimte is een metafoor voor de leegte die de slachtoffers hebben achtergelaten in de wereld. Oorlogen zijn gruwelijk, angstaanjagend en ongrijpbaar. Soms is kunst in staat dit onnavolgbaar tot uiting te brengen. In mijn ogen zijn het echter niet altijd prestigieuze werken zoals die van Kadishman die nodig zijn om vragen op te roepen of bewustwording te creëren. Vijf biscuits uit mei 1945 kunnen dit ook.

'Shalekhet - Fallen Leaves' (Menashe Kadishman 1997-2001)

'5 Biscuits uit mei 1945' Collectie Museum De Lakenhal, Leiden.

Advertentie

de

Kattekop

childcare centre

2017 AWARD WINNER FOR SOUTH HOLLAND REGION*

In an independent survey parents assess the childcare centre as a

9.4

56 reviews

Already for 35 years de Kattekop has been the child care centre for staff and students of Leiden University and affiliated institutions. Within walking distance of Leiden Central station. Open from 07.30 hrs. till 18.30 hrs.

More information
www.dekatekop.nl | tel. 071 517 6363

*reviewplatform Opiness.nl

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leiden-univ.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 3havo. *Nederlands, Engels, 3havo. * Engels, 4havo. *Engels, 4vwo. Engels, brugklas Speciaal Voortgezet onderwijs. *Engels, brugklas anderstaligen. *Nederlands, 3havo. *Nederlands, brugklas vmbo-TL. Nederlands, eerste jaar hbo bestuurskunde., Nederlands, 2mavo-havo. **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Academische Agenda

Dhr. M. Gillett hoopt op dinsdag 19 juni om 15.00 te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Prosecuting environmental harm before the international criminal court'. Promotor is Prof.dr. L.J. van den Herik.

Dhr. K.J. Chuang hoopt op woensdag 20 juni om 10.00 te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The formation of complex organic molecules in dense clouds: Sweet results from laboratory'. Promotoren zijn Prof.dr. H.V.J. Linnartz en Prof.dr. E. van Dishoeck.

Mw. K.D. Doney hoopt op woensdag 20 juni om 11.15 te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Infrared Spectroscopy of Astrophysically Relevant Hydrocarbons'. Promotor is Prof.dr. H.V.J. Linnartz.

Dhr. A.P. Isiko hoopt op woensdag 20 juni om 13.45 te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is

'Gender Roles in Traditional Healing Practices in Busoga'. Promotor is Prof.dr. E.J. van Alphen.

Mw. K. Kustassoo hoopt op woensdag 20 juni om 15.00 te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Paths towards philosophy: Søren Kierkegaard's place in Martin Heidegger's first Freiburg period lecture courses (1919-1923)'. Promotor is Prof.dr. R.D.N. van Riessen.

Mw. M.G.M. Derks hoopt op woensdag 20 juni om 16.15 te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Coming of age: Treatment and outcomes in older patients with breast cancer'. Promotoren zijn Prof.dr. C.J.H. van de Velde en Prof.dr. J.E.A. Portielje.

Mw. J.M. Mouw hoopt op donderdag 21 juni om 15.00 te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Stepping in another's shoes: The role of primary-school students' perspective-taking abilities during cooperative learning'. Promotor is Prof.dr. P.W. van den Broeck.

Voor het laatste nieuws www.mareonline.nl

You never know when to go

A visit to the deportation centre for failed asylum seekers

Nearly five hundred refugees await their deportation at the Central Agency for the Reception of Asylum Seekers (COA)'s family shelter in Katwijk. "Some people have been here for eighteen years."

BY VINCENT BONGERS "Actually, this is a barrack", says Salaheddin Ben Cherifa (35). "It was built for soldiers and officers stationed at Valkenburg, the former military airfield." Other nearby buildings are used by Katwijk's motorbike club "Easy Riders" and the Royal Dutch Police Dog Association. In this complex, eight kilometres from Leiden, 470 failed asylum seekers are waiting to be deported. More than half of them are minors, so it's not surprising that the hall wall is covered in chalk drawings or that a bright pink toy tractor has been left at the door.

Ben Cherifa is one of the shelter managers at the Central Agency for the Reception of Asylum Seekers (COA)'s family shelter in Katwijk. "We're responsible for welcoming the families and making sure that this place is habitable for them." Last Friday, he explained what he does at Leiden University's Local Integration symposium.

He points to the field next to the complex; until recently, it was full of extra houses to accommodate the influx of refugees. "Six hundred people lived in that empty field there." Nearby, the doors of primary school De Verrekijker swing open and the children pour out, gleefully. Some older boys want to play a computer game. "What do you want to play?" they ask each other, speaking Dutch among themselves.

"We have about a hundred kids

at our primary school", says Ben Cherifa, "because it's very hard to distribute them across Katwijk. We need all the capacity ourselves, so we can't have Katwijk children at De Verrekijker. Apart from that, it's a very ordinary primary school. After finishing this school, they'll move on to ROC Leiden or one of the other schools: until they are eighteen, they have a right to education. The COA has a travel allowance for kids who need to travel more than ten kilometres."

Education is crucial, in his opinion. "I'd rather that they're sent back to where they came from with some education behind than that they try to survive as illiterates."

Ben Cherifa himself was a failed asylum seeker too, and lived here illegally, arriving in the Netherlands after fleeing Algeria's civil war at sixteen. "It was 1999, it was February and it was very, very cold. Leiden was the first place I arrived and my first impression of it was amazing. The canals were frozen over, people had tables and chairs on the ice and were just sitting there. It looked like one big amusement park."

However, after a while he was told "that I had to leave the Netherlands within 28 days", he recalls. "I might have strayed down the wrong path and got involved in crime, but I didn't want that life. So, I worked very, very hard, in restaurants and cafés – illegally – and had to keep going into hiding. I modelled for a painting and drawing club too – with my clothes on, mind you, so I'd have fifteen Euros for shopping. I had a lot of help, but mostly I did it all myself. I grew up in an orphanage in Algeria, where I developed a keen sense of survival, which helped me a lot here."

After eight years, he was allowed

to stay in the Netherlands and he went to work for the COA. "I try to offer a future to people in a difficult situation and help them put their situation into perspective. I tell them about my own experiences. You can go and cry in a corner or you can get up and see what you do about it. It's tough; I know that better than most. You need to stay grounded and practical: don't offer people false hope."

The COA staff often have to deal with tense situations specific to a family shelter. "For instance, men and women feel differently about life here. I'd say that most women carry on doing the same things they did in their old country: looking after two to three children, the cooking, the cleaning, the washing and doing the shopping in Katwijk."

By contrast, the fathers, who were used to being the family's provider, are not allowed to work. "If you're from a culture where the father is the head of the family, it's quite hard to deal with the situation." In addition, the fathers often feel bad about the weekly allowance – 141,40 Euros for a family with two children that does all its own food shopping. "That living allowance affects their role as a husband: their wives don't need them any more, so to speak."

That's on top of the mental anguish caused by fleeing and years of lawsuits. "There are people who scream for attention and those who suffer in silence. We set up a routine for the people having a rough time, introducing them to activities like running. Moreover, the sheltered housing supervisor visits the families at least once a month to check up on them. There could be tension between teens and their parents, for instance, with the kids blaming their parents: 'Why did you get us

into this situation?' They have to learn to deal with such accusations. It gets even more emotional if they get bad news from the Immigration and Naturalisation Service (IND). In such cases, people will be in tears and we need to be there for them and try to calm them down." It never really gets out of hand. "We only need to phone the police once a year, at most, usually, for an incident involving someone who can't take any more."

After all, deportation threatens all the families who have exhausted all the legal means. "Residents have the option of a voluntary return, but they hardly ever choose it. Most of the families are already headed for a forced return. A supervisor from the Repatriation and Departure Service is appointed to help each family and explain each step, even

if the return procedure is nearly complete. The residents in question can still opt for a voluntary return at that stage. If they don't, the family is collected at seven o'clock in the morning – that's because the children aren't at school yet. We're there to make sure everybody stays calm."

Although the residents know that their deportation procedure is underway, it's still always a shock when their time is up. "First, they are moved to a family detention facility in Zeist: the last stage before they are taken to Schiphol."

In reality, many of the residents are stuck. Whether they can actually return to their country of origin depends partly on that country's cooperation. "It's very hard to arrange a return to Iraq, for example. There are people here who have been here for eighteen years."

"We're so happy we can stay"

"I'm so glad", exclaims Giorgi (24). "We were eventually granted a residence permit." He, his parents and his three brothers are allowed to remain in the Netherlands. Giorgi ("my surname is difficult and very recognisable – I'd rather it wasn't published") came to the Netherlands from Georgia. "We were living in the capital, Tbilisi, when war broke out in South Ossetia in 2008. My parents fled first; I left in 2011. When I arrived in the Netherlands with my older brother, I hadn't seen the rest of the family for two and a half years. I met them, here, in Katwijk. Feeling their embraces after all that time was indescribable."

Life in the shelter is often tough, according to Giorgi. "We must report in every day, which I hate. It makes me feel like a criminal. I feel like a prisoner, because officially, we're not allowed to go beyond Katwijk's municipal boundary. It's rough: I wanted to continue my education and make something of my life. I'm 24 now and haven't achieved anything in five years, which hurts. I should have had a job long before now."

"I had an outlet for my emotions, acting with the shelter's theatre group. We did a play about life at an asylum seekers' shelter and performed it all over the Netherlands. I was even on television because of my acting!"

"It's fantastic to be able leave this place", Giorgi adds. "But the Katwijk shelter has become such a large part of my life, I'm going to miss it. I want to work with young people in COA shelters in the future, preferably this one."

Rellen, zuipen, snuiven, rappen

Even Zonder Grappen in Gebr. de Nobel

Giuliano Parinussa, ook wel EZG (afgekort van Even Zonder Grappen), rapt over drugs, drank en voetbalcultuur op hardstylebeats. Zaterdag 16 juni staat hij in Gebr. de Nobel. 'Ik was ook wel een hooligan, ja.'

Waarom Even Zonder Grappen?
'Oef, dat is lang geleden. Toen ik 13 was, was dat mijn stopwoordje; plakte ik het achter iedere zin. Vandaar eigenlijk.'

'Ik ben geboren en opgegroeid in Vlissingen. In Zeeland stonden vrienden van mij in het voorprogramma van Steen. Ik deed rapbattles, hij had dat vroeger ook gedaan, dus er was meteen een klik. Hij wilde wel naar mijn muziek luisteren. Toen is het een beetje van zolderkamer en dingen op YouTube proberen naar serieus gegaan.'

Hoe zou je je muziek zelf omschrijven?

'Mensen noemen het hooliganrap, dat klopt wel denk ik. Het heeft veel elementen van de voetbalcultuur. "Rellen zuipen snuiven", bijvoorbeeld. Over die voetbalcultuur wordt nog niet echt gerapt verder.'

'Ik ben zelf fanatiek supporter van FC Utrecht: mijn familie woonde in Utrecht, dus ik kwam er vaak. Ik maakte daar steeds meer vrienden en die namen me mee naar voetbalwedstrijden van FC Utrecht.'

'Ik was ook wel een hooligan, ja, maar ik heb mijn portie wel gehad, zeg maar. Dat kan ik nu ook niet meer doen: ik ben een bekend gezicht.'

Er wordt nogal wat gescholden in je nummers. Denk je nooit: deze tekst kan eigenlijk echt niet?

'Nee, niet echt. Dat schelden is ook meer Steen zijn ding. Ik doe dat niet zoveel. Ik rap vooral over drugs en vechten. Dat is ook geen goed rolmodel, maar minder erg.'

Is die rapscene echt zo wild als de teksten doen vermoeden? Elke dag drugs en feesten tot in de vroege ochtend?

'Dat is een beetje overtrokken natuurlijk. Thuis ben ik best een degelijke jongen. Je kunt niet elke dag naar de klote gaan en drugs gebruiken, dan word je niet oud.'

'Inmiddels leef ik al twee jaar van het rappen. Ik wil het nog wel een tijd doen, maar niet meer als veertiger ofzo. Ik ben net 29 geworden, verschrikkelijk. Gelukkig zie ik er nog jong uit. Ik wil graag meer voor anderen gaan betekenen, dat soort dingen. Ik doe nu al veel voor het label van Steen, dus misschien dat.'

Wie is je publiek vooral?

'Alle lagen van de maatschappij luisteren naar mijn muziek, het is echt heel divers, ja, hoe zeg je dat? Donker, licht, jong, oud. Ook veel studenten, trouwens. Een paar jaar geleden stonden Steen en ik nog op een lustrumfeest ergens bij Zaan-dam.'

Waarom moeten mensen komen kijken zaterdag?

'Omdat we helemaal naar de klote gaan.'

DOOR SUSAN WICHGERS

Even Zonder Grappen,
Gebr. de Nobel
zaterdag 16 juni, 19.30 u. € 12,50

EZG: 'Thuis ben ik best een degelijke jongen.'

De perfectie loslaten

Promovendus maakt opera over rebelse componist Monteverdi

Claudio Monteverdi (1567- 1643) is de vader van de opera. Johannes Boer schreef als onderdeel van zijn Leidse promotieonderzoek een opera over een turbulent jaar in het leven van de Italiaanse componist.

DOOR VINCENT BONGERS 'Het stuk gaat over een heel explosief jaar in het leven van Claudio Monteverdi', zegt Johannes Boer, hoofd afdeling oude muziek van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en promovendus aan de Universiteit Leiden, over zijn eigen opera *La Tragedia di Claudio M.* 'Monteverdi heeft in 1607 enorm succes met zijn opera *L'Orfeo*. Nou ja, het stuk wordt heel goed ontvangen in een kleine elite kring; het hof van de hertog van Mantua in Lombardije. De rest van de mensheid krijgt er dan nog weinig van mee. Dat is nu wel anders.'

Naast succes waren er echter ook veel problemen voor de componist, die geldt als 'ontdekker van de opera'. Niet iedereen was namelijk blij met het vernieuwende *L'Orfeo*.

'Hij werd bestookt met kritiek vanuit de kerkmuziek. Vooral de muziektheoreticus Giovanni Artusi vond dat zijn stukken onacceptabel waren. Hij hield zich niet aan de regels van de muziek. "Die regels leiden tot perfectie, dat weten we toch. Waarom laat je de perfectie los?" 'Maar Monteverdi dacht: "Hoezo perfectie?"'

'Hij koos voor muziek die anders en vernieuwend was. Muziek had voor hem enkel zin als de tekst een hoofdrol speelde: de zang moest verstaanbaar zijn, muzikale structuren mochten niet los staan van de tekst. Dat idee paste hij nogal rigoureus toe. Het werd soms ook pijnlijk, dan kwam hij met allerlei dissonanten op de proppen. Dat werd niet door iedereen gepikt. Waarop Monteverdi zich weer door de kritiek voelde aangetast en zich ging lopen verdedigen.'

Maar er was nog meer ellende. 'Zijn vrouw overlijdt. Ze is nog maar net koud als hij alweer een opdracht krijgt voor een nieuwe opera – zonder dat er een cent betaald is voor eerder werk. Hij is echt ongelooflijk kwaad dat hij niet de tijd krijgt om te rouwen en wordt uitgeknepen. Hij gaat het stuk toch schrijven, maar hij componeert het voor een jonge talentvolle zangeres. Dat meisje gaat echter ook dood. Hij is radeloos. Dan is er redding door een *commedia dell'arte*-gezelschap. Dat brengt hem op het juiste pad.'

Boer maakte de opera als deel van zijn promotieonderzoek. 'Dit is de klinkende helft van het proefschrift.' Hij bedacht het concept voor de opera en schreef het libretto, de tekst.

'We gebruiken muziek van Monteverdi en tijdgenoten. Maar ook werk dat speciaal is geschreven door een team onder leiding van mijn collega Cornelis de Bondt, die zelf bekend staat als rebel in de Nederlandse componistenwereld. Hij past dan ook goed bij Monteverdi. Het orkest bestaat uit tien musici die op oude instrumenten spelen. Ik zeg oud, het zijn uiteraard replica's. Instrumenten die vierhonderd jaar geleden zijn gemaakt, zijn zeldzaam. Violoncello's die er nog zijn, Amati's, kosten miljoenen. Voor de rest is er weinig over uit die tijd.'

Het is voor Boer essentieel om niet alleen te schrijven over muziek. 'Er is veel kennis verloren gegaan over hoe er vierhonderd jaar geleden muziek werd gemaakt. Natuurlijk zijn er enorm veel boeken over gepubliceerd, maar papier blijft op afstand. Door samen te spelen en iets te maken, kom je achter zaken die zich niet in woorden laten uitdrukken. Die beeldingskracht is nodig, anders zijn we alleen aan het imiteren.'

La Tragedia di Claudio M.,
De Nieuwe Regentes, Den Haag 15, 17, 19, 20 juni,
AINSI Maastricht 21, 22 juni, € 30

Agenda

FILM

LIDO

Hereditary (Voorpremière)

dagelijks 18.15 + 21.30 + do. vr. ma. 12.30 + 15.15

Love, Simon

dagelijks 18.45 + do. vr. di. 12.45 + do. vr. za. zo. di. 15.30

TRIANON

Don't Worry, He Won't Get Far On Foot
vr. zo. di. 12.45 + 18.20 + do. za. wo. 15.30 + 21.00 + ma. 15.30 + 21.30

The Bachelors

do. za. ma. wo. 13.15 + 18.20 + vr. zo. di. 15.30 + 21.00

Zie verder bioscopeninleiden.nl

MUZIEK

ACADEMIEGEBOUW

Inloopconcert: Arthur Klaassens (lupofoon) en Geerten van de Wetering (orgel)

Wo 20 juni, 13.00, gratis

BPLUSC: OUDE VEST

Lunchconcert Wilma Sijbrandij en Wiekhart-Hurrelbrinck

Do 14 juni, 12.45, €6,-

GEBR. DE NOBEL

Downriver Dead Men Go + Golden Caves

Vr 15 juni, 19.30, €10,-

Tante Joke Karaoke Band

Za 16 juni, 23.00, €12,50

EZG sportschoenen & capuchons tour

Za 16 juni, 19.30, €12,50

HARTEBRUGKERK

Concert Leids Studenten Koor en Orkest Collegium Musicum

Za 16 juni, 20.15, €17,50

LOKHORSTKERK

'And There Was A Great Calm' – Leids Kamerkoor

Zo 17 juni, 15.15, €12,50

MUZIEKHUIS

vanPolanen presenteert: THE SUIT-CASE JUNKET (usa) + Robert Cline jr

Zo 17 juni, 21.00, €10,-

vanPolanen presenteert: BONNIE BISHOP & Ryan Tharp (usa)

Wo 20 juni, 21.00, €10,-

PAARD VAN TROJE (DEN HAAG)

Waylon | The World can Wait Tour

Do 14 juni, 20.30, €32,45

Nina Simone + By Sabrina Starke & Jazz Orchestra of the Concertgebouw

Vr 15 juni, 20.00, €27,50

80s 90s Nullies Summerjam Edition

Vr 15 juni, 23.00, €3,-

New Wave City

Za 16 juni, 21.00, €5,-

TWEE SPIEGHELS

Ikodo – Gijs Idema

Vr 15 juni, 21.00, gratis

Nitin Parree Trio

Za 16 juni, 16.00, gratis

Charlotte

Zo 17 juni, 16.00, gratis

Mr. Boogie Woogie

Wo 20 juni, 21.00, gratis

DIVERSEN

BPLUSC: NIEUWSTRAAT

Expositie: Winnaars Willie Wortel

Wedstrijd 2018

t/m 30 juni

Expositie: Foto's Openluchttheater

Leidse Hout van Leon Harting

t/m 25 augustus

IMPERIUM THEATER

'Pinter's Omerta' door Huis van Theater

Vr 15 juni, 20.30, €17,50

MUSEUM VAN OUDHEDEN

Expositie: Oud-Europa

t/m maart

Lezing Deir el-Malāk (Fayoem, Egypte): Een Koptisch klooster in heden en verleden – Jacques van der Vliet

Zo 17 juni, 15.00, gratis

VAN STOCKUM BOEKVERKOPERS

Meet & Greet Kirsten van Dissel & Henk Apotheker

Za 16 juni, 15.00, gratis

Meet & Greet Ellen den Hollander

Zo 17 juni, 15.00, gratis

Kamervragen

Column

Lieve lieveling,

Het waren een bewogen negen maanden die we samen doormaakten. Waar jij altijd bij me was: in mijn buik en in mijn hoofd. In de dingen die ik zei en in de dingen die ik dacht. Vaak gebruiken mensen de constructie 'je was een onderdeel van mij' metaforisch. In de betekenis dat je een onderdeel was van iemands leven. Het gaat echter veel verder dan dat. Je was grenzeloos een onderdeel van mij: figuurlijk en fysiek.

In elke vezel van mijn lichaam voelde ik jouw aanwezigheid. Dat was niet zo gek, want de vezels van mijn zijn, zaten in jou. De bouwstenen van jouw kleine lichaampje, dat langzaam steeds groter werd, waren ook ooit mijn bouwstenen. Ik had jou gemaakt. Ik wil niet alle credits nemen, dat zou egocentrisch zijn (en dat ben ik ook wel, daar niet van), maar er is zeker geholpen. Maar aan het einde van de dag, was je vooral van mij. Ik droeg jou constant mee - niemand anders.

En ik zou trots moeten zijn: alles is uiteindelijk goed gekomen. Je bent gezond: alles wat je moet hebben, heb je. Toch voel ik ook schaamte. Want, laten we eerlijk zijn, ik ben slechts 21. Afgelopen maanden is gebleken dat ik niet zo goed voor je kon zorgen als ik had gehoopt. Ik negeerde het feit dat je bij me was net iets te vaak. Verwaarlozen is een groot woord, maar voor deze situatie niet volledig misplaatst. Dat gun ik niemand, zeker jou niet. Want ik ben ondanks de relatief korte tijd die we samen doorbrachten, van je gaan houden. Enorm.

Daarom heb ik je vorige week afgestaan - omdat ik zoveel van je houd. Afgestaan aan iemand waarvan ik zeker weet dat diegene beter voor je kan zorgen dan dat ik dat zou kunnen. Iemand die dit soort dingen al veel vaker heeft gedaan. En dat zou genoeg reden moeten zijn om het niet spannend te vinden: je bent in goede handen, dat weet ik. En toch vind ik het allemaal reuze spannend.

Het ga je goed, scriptietje van me. Je bent nog niet volmaakt, slechts een concept dat enigszins, en ik wil niet te voorbarig klinken, "af" is. Dat wordt ook wel de eerste versie genoemd, al klinkt dat zo harteloos. Dat mijn scriptiebegeleider eens flink met een eender welk gekleurde pen door je heen mag gaan, je volledig mag afkraken. En dat jij dan, als een feniks, uit je eigen as mag herrijzen voor de volmaakte, definitieve, finale versie. Kan ik nu weer gewoon zorgeloos alcohol drinken.

FEMKE BLOMMAERT studeert Taalwetenschap

‘Ik rij gewoon het station in’

Benjamin Krijnsen (20, pedagogische wetenschappen)

Huis: Lange Mare
Grootte: 25 m²
Huur: € 355
Aantal bewoners: 4

Waarom zit er een mes in je dartboard?

‘Ik houd van sinaasappels; ik eet er elke ochtend een. Na het schillen steek ik het mes in het dartboard.’

Dart je vaak?

‘Ongeveer drie keer in de week. Maar mijn huisgenoot heeft mijn pijltjes gejat – die heeft zelf ook een dartbord nu – dus ik moet nog even nieuwe pijltjes fiksken.’

Hoe ben je aan deze kamer gekomen?

‘Via een vastgoedbedrijf. Eerst kwam ik in een kamer hierboven. Die was helemaal aan flarden door waterschade en de vorige huisgenoten, dus die kregen ze niet kwijt. Toen heb ik gevraagd of ik er voor een goedkope prijsje in mocht als ik alles zelf zou opknappen, en dat vonden ze goed. Toen afgelopen oktober een huisgenoot vertrok, besloot ik dat ik deze kamer ging dibsen. Sindsdien zit ik hier.’

Hoe kom je aan die beamer?

‘Bij mijn ouders in Heerenveen had ik een grote tv, maar die was te zwaar om mee te nemen. Toen heb ik die geruild met iemand die een beamer had liggen.

Ik gebruik hem bijna elke dag. Ik heb er een Playstation op aangesloten, dus ik kan er ook op gamen met huisgenoten of vrienden. En ik kijk er voornamelijk romantische komedies op, al schaam ik me daar wel een beetje voor.’

En die massagestoel?

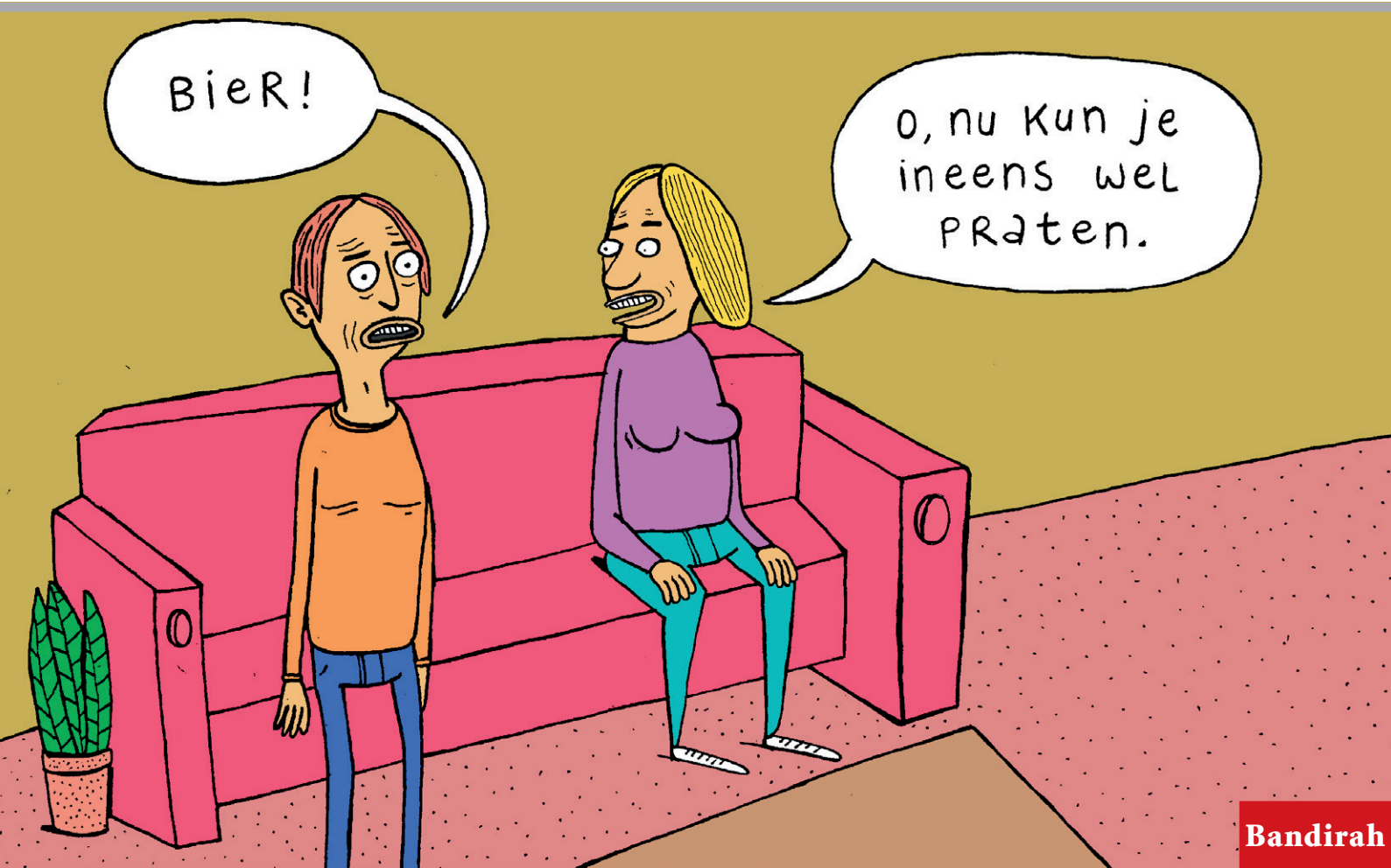
‘Mijn nekspieren zijn altijd heel gespannen en daar krijg ik hoofdpijn van. Daar ben ik een tijdje voor naar de fysio geweest, en die masseerde het er weer uit. Ik ben twee jaar op zoek geweest naar zo’n stoel, maar hij was telkens tachtig, negentig euro. Toen kwam ik deze tegen op een veilingssite voor maar veertig euro. Het is blijkbaar een heel goeie,

want bij bol.com kost hij 370 euro. Ik zit er bijna elke ochtend in.’

En dat longboard?

‘Ik zat na te denken over efficiëntie, want voor mijn stage als leraar moest ik met de trein. Telkens mijn fiets bij het station parkeren vond ik niet handig. Toen ik iemand met een longboard zag langskomen, leek me dat superleuk. Ik had al vaak geskattet en heb ik er meteen eentje besteld. Sindsdien rij ik gewoon het station in. Het is bijna net zo snel als met de fiets en ik hoef hem niet op te bergen: ik kan hem altijd wel ergens neerleggen.’

DOOR DANIELLE TUK

Bandirah

